

*THESES THEO-
logicae,*

**EX OMNIBVS
PARTIBVS SUM-
MÆ S. THOMÆ, IN A-
cademia Ingolstadiensi ad publicam
disputationem propo-
sitæ.**

*ANNO M. DC. XIII.
DIE XXV. IUNII.*

Respondente

**OSWALDO COSCA-
no, Societatis IESV SS. Theo-
logiæ Studioſo.**

INGOLSTADII,

Typis ANDRÆ ANGERMARIJ.

EX PRIMA PARTE.

THE S I S P R I M A :

Ræter fidem necessaria est toti Ecclesiæ, & pro singulis Theologia, quæ eam explicet & defendat, estq; habitus discursivus inveniendus in viatoribus, cuius principia suat articuli fidei, quæ tales, etiam illi qui ex aliis deducti sunt; & potest esse tum in fufus & supernaturalis, tum acquisitus & naturalis.

2. D E V S in se est absq; vlla compositione; perfectissimus sine limite, ideo infinitus; bonustum naturali, tum morali bonitate; & cum creatura non maius sed plura bona; est vbiq; & in nullo loco: immutabilis tum physica tum morali mutatione, ideo æternus: est vnus, & vnicus necessariò.

3. Videri clarè potest D E V S etiam vt trinus ab intellectu creato eleuato per lumen gloriæ eeu habitu; non tamen comprehendì. Eâdem numero visione possunt videri in D E O creaturæ vel eminenter; vel formaliter vt in causâ, idèa, vel specie; ab alio plures quàm alio, ob maius lumen gloriæ.

4. Cognoscit D E V S creaturas secundùm proprium esse in seipso aut vt in medio cognito, in causâ scilicet idèaue; aut vt in incognito, nempe specie. Negationes &c. cognoscit mediâtè in bono opposito, vel etiam immediâtè: futura contingentiarum libera tum naturalia in seipso tanquam specie, aut etiam in collectione omnium causarum supposito concursu suo ordinatio; imò etiam hæc scientia non tollit libertatem arbitrij.

5. Vult D E V S omnes creaturas, etiam merè possibiles, nec ab vlla earum mouetur obiectiue ad volendum. Antecedens voluntas est, de re in adæquatè & secundùm se nudè spectata inefficax complacentia: Consequens, de re secundùm omnes suas circumstantias efficax voluntas. Voluntas D E I internâ prædefiniens coniuncta cum scientia media, non tollit libertatem causæ secundæ.

6. Prouidentia D E I est actus intellectus iunctum habens decretum voluntatis, ordinans res pèr media, alibi sufficientia, efficacia alibi ad finem. Ad eam pertinet prædestinatio, inter cuius effectus censenda consecutio gloriæ, & media omnia tam intrinsecè quàm extrinsecè supernaturalia. Prædestinatio Christi fuit ante angelorum & hominum, horum ante sua merita, meritorem ante præuisum consensum.

7. Reprobatio alia negatiua est, cuius nulla est causa in reprobò; alia positiua reiectio à gratia & gloriâ, & fit ob peccatum reprobì. Potentia D E I ad operationes immanentes distinguuntur ratione nostrâ ab ipsa operatione, nec aliter operatiua potentia ad

UNIV. BIBL.
MUNICHEN

ita ad extra ab intellectu & voluntate. Potest D e v s aliquid melius facere quàm fecit secundùm modum rei factæ non facientis.

8. Personæ in diuinis constituuntur in fieri quidem aliquæ originibus, omnes verò formaliter relationibus oppositis, vt sunt modi substantiales determinantes diuinam essentiam. Pater concipitur esse persona antequam generet: Filius producit per dictionem seu generationem propriè dictam à solo Patre & solus vt eius imago, ex cognitione omnium quæ sunt formaliter in D e o, item quæ cognitione simplicis intelligentiæ creaturarum. Spiritus S. procedit à Patre & Filio, amor eorum mutus velut vnò principio, & necessariò vt duabus personis: nec à filio distingueretur, nisi ab eo procederet.

9. Relationes sunt quatuor, Paternitas, Filiatio, Spiratio actiua, & passiuæ; tertia à duabus primis, & omnes ab essentia tantùm ratione distinguuntur, fundamentum earum concipimus esse actus intelligendi & amandi, quorum principium Quod est ipsa persona, primarium Quo essentia; secundarium & immediatum intellectus & voluntas, conditio sine qua non relatio propria personæ producentis, terminus essentia diuinæ vt communicata.

10. Angeli naturaliter intelligunt quædam per substantiam suam, quædam per species congenitas: actus internos alterius angeli nõ perspicunt sine indicio aut locutione, quæ est libera ordinatio secreti ad alterum. Voluntas eorum non est immutabilis. Boni viam duobus instantibus ementi sunt; tribus verò mali, qui miris sed veris modis igne excruciantur. Cerrum est singulos homines habere singulos ex bonis custodes; incerrum quod singulos simul hostes.

EX PRIMA SECUNDÆ.

11. Beatitudo suprema hominis consistit in operatione intellectus, & connotat actum voluntatis vt necessariò consequentem, ob quem beatus impeccabilis est, qui in nudâ visione D e i etiam retinere posset peccatum. Perpetuitas ad eius statum non essentiam pertinet; & vt naturæ vitibus non cognosci in specie, sic nec appeti potest.

12. Voluntarium prout differt à spontaneo exigit cognitionem perfectam qua & finis & media & proportio inter ea cognoscatur. Inuoluntarium est quod à voluntate non est tum postiuè tum negatiuè; & causatur simpliciter à violentia & ignorantia antecedente; à Consequente & Metu, secundùm Quid; Concupiscentia libertatem (quæ est sola denominatio extrinseca à potentia libera) minuit aut tollit, voluntarium potius auget.

13. Actus humanus est bonus si habet omnem integritatem secundùm regulam suam quæ est natura rationalis, recta ratio, lex & voluntas diuinæ; malus, si aliquid deficit in obiecto, quàm in fine & circumstantiis; quæ omnia actum in certa specie constituunt, & nonnunquam vnum in diuersis. Bonitas & malitia moralis vt sic, & ea quæ est ex fine prius est in actu interiori, non quæ ex materia & circumstantiis.

14. Conscientia erronæ vincibilis obligat tantùm vt contra eam non agamus: inuincibilis verò etiam vt eam sequamur. Operari ex dubio de honestate operis est peccatum: in dubio iuris post sufficientem inquisitionem, non necessariò turior pars eligenda, exceptis casibus in quibus scientia rei requiritur. Scrupulus seu anxia formidatio malitiæ, non debet impedire actionem.

T H E S E S

15. Peccatum omissionis physice potest esse sine omni actu, qui sit eius causa. Sine lege aliqua nullum esset peccatum: Et est formaliter in solâ voluntate, ratione & appetitu sensitivo; cuius motus contra rationem, & vniuersum alii actus humani tunc non sunt mortales, cum nec minima cogitatio vel suspicio malitiæ grauis vel periculi habetur.
16. Ignorantia non est peccatum distinctum ab eo cuius est causa: inuincibilis est, si nunquam de ea venit, nec ex intentione venire potuit in mentem: ob vincibilem non nunquam fit ex mortali veniale. Deus licet effectiue concurrat ad actum peccati, non tamen peccati causa est. Peccatum originale est voluntaria priuatio iustitiæ originalis, præcipue vt ordinantis ad Deum finem supernaturalem.
17. Leges humanæ non habent valorem sine promulgatione (quæ suffecerit si in vno loco fiat) nec sine acceptatione de facto. Obligant sub mortali in re graui, & si habeant verba absolute præceptiua: in re leui tantum contemptus est mortalis. Peregrini obediunt, si animo manendi sint in loco. Consuetudo repugnante principe non abrogat legem. Dispensatio sine causa valet, non licet. Priuilegia contra ius commune, restringentur.
18. Vt cognitionem alicuius boni moralis naturalis, ita & actionem & victoriam leuis tentationis sine gratia in statu naturæ corruptæ fieri posse verius est. Nec naturalia præcepta longo tempore, nec absolute supernaturalia omnia sine sanctificante gratia & auxiliis seruari possunt. Cum ea vitari possunt omnia mortalia, non tamen omnia venialia.
19. Gratia operans & cooperans non distinguitur ab excitante & adiuuante: hæc actualia & habitualia auxilia, & ipsam sanctificantem gratiam comprehendit. Sufficiens præse est, cum qua potest homo conuerteri, non tamen conuertitur. Efficax consistit in vi morali infallibili efficiendi consensum, non quam ex se habet, sed vt subest scientiæ Dei mediæ. Cum æqualibus physice auxiliis aliquando vnus conuerteretur, non alter. Nemo viribus naturæ potest se disponere ad gratiam.
20. Iustificatio non est sine positiuâ iustitia in hærente, nimirum gratia sanctificante, & cæteris habitibus supernaturalibus virtutum. Ad meritum de condigno præter gratiam, bonitatem operis, libertatem, acceptationem Dei, requiritur vt referatur opus in Deum per charitatem saltem virtualiter: sub id cadit æterna gloria, augmentum gratiæ & eius virtutis à qua procedit actus, auxilia necessaria ad perseuerandum, bona temporalia quæ valde vtilia ad gloriam.

EX SECVNDA SECVNDÆ.

21. Fidei obiectum materiale sunt omnia reuelata: formale Quo est prima veritas reuelans. Obscuritas tam rei reuelatæ quàm reuelantis est de intrinseca eius ratione, & potest stare cum quacunq; huius vitæ cognitione euidente eiusdem obiecti. Saltem aliquis actus necessitate mediij cuius adulto necessarius est; at præcepti, plures pro ratione status.
22. Alius à fide habitus in voluntate est eam inclinans ad credendum. In beatis nulla, in damnatis tantum acquisita est. Vni veritati fidei dissonans scienter, perdit totam. Etiam informis est donum Dei. Tres infidelitatis species Paganismus Iudaismus Hæresis aduersantur fidei diuersè, tantum ratione modi.
23. Summi Pontificis est symbolum rerum credendarum ordinare, qui in rebus fidei

THEOLOGICAE.

ex cathedra definiendis errare non potest, independenter à Concilio; quod absque Pontifice vel dirigente vel approbante infallibile non est. Verius est de fide esse hunc numero Pontificem, esse verè Pontificem. In canonizando pro tota Ecclesia Sancto, & in approbatione religionis quoad bonitatem eius habet infallibilem auctoritatem. Primarius Ecclesiae, sedi Romanæ iure diuino annexus est.

24. Spes à primario actu definiti potest Virtus theologica, qua voluntas nostra efficaciter tendit in DEVM vt est suprema beatitudo nostra legitimis mediis DEO opulante possibilis obtineri. Alii eius actus sunt, amor concupiscentiæ in DEVM, eius simplex desiderium, gaudium de acquisito (secundum quem actum non implicaret in Beato esse) odium, fuga, timor de malo contrario.

25. Charitas infusa perfecta Virtus est quoad essentiam & statum, imperat aliis virtutibus, illi propriè nulla; est vna specie infusa simul erga DEVM & proximum, in beato & viatore; & in hoc semper & statim intendi potest, etiam per quantumuis actum remissum. Amor aliquis acquisitus DEI vt auctoris naturæ, & alius hominum secundum honestatem naturalem, dari etiam potest.

26. Iustitia alia legalis est, bonum commune; alia particularis, bonum particulare alterius spectans secundum ius: huius species infimæ Commutatiua & Distributiua iustitia essentialiter distinguuntur diuerso iure: illa ortum ex dominio, seu quasi; hæc ex dignitate personarum naturarum intendit.

27. Dominium perfectum tria includit iura, Proprietatis, Fructus percipiendi, Vtendi rei: eius perfectio quedam possessio, in rebus corporalibus acquiritur apprehensione, in aliis vsu. Et possessio & vsus etiam consumptibilium rerum à Dominio separari potest. Nec particulare dependens nec bonorum in communi excluditur à natura status religiosi. Clerici non religiosi sunt domini etiam superflui in beneficio.

28. Acquiritur dominium rerum vel DEO dante, vt Hebræis Exod. 3. 11. & 12. Vel fortunâ, vt thesaurietiam in alieno fundo, ferarum, inuentorum post non repertum dominum, quæ omnia nisi aliud obstet, sunt primò occupantis. Vel per contractus gratuitos, qualis non est promissio vel donatio verbalis: Vel iuris constitutione, præscriptione, v. g. quæ sit rei præscriptibilis, possessiæ ferè semper cum titulo, bona fide, & tempore certo non interrupto.

29. Restitutio rei alienæ actus iustitiæ commutatiuæ præceptus affirmatiuè, laxius ad omnis damni reparationem extenditur; vt spiritualis interni, si quis alium v. g. vi vel fraude in peccatum induxit; spiritualis externi, si v. g. duo curata beneficia sine causa & Pontificis dispensatione teneantur; Corporis; nam de homicidio heredibus satisfier, de mutilatione &c. læso, sed nõ necessarid ratione; Famæ; Rerum temporalium: & obligantur etiam hæredes &c. & si actio iniusta fuit omnes propinquè ad eam operati.

30. Acceptio personarum est, & letalis ad beneficium seu officium Ecclesiasticum relicto digniore etiam dignum eligere. Occidere Reip. noxios licet magistratui. Pius ob virtutem exercitiis licet viam abbreviare, non mortem notabiliter accelerare. In furto præter materiam mortalem v. g. decem paciorum, attendendum etiam est quàm inuoluntarius sit dominus.

31. Index potest secundum publicè allegata & sufficienter probata innocentem condemnare. Accusatio est in præcepto de crimine contra bonum Reip. Reus sub mortali verum dicit legitime interrogatus, & in tortura non tenetur ad yllum secretum nisi con-

si Confessionis, & quod aperire bono publico noceret, celandum. In detractioe & vitiiis similibus detecti criminis turpitudine non qualis coram Deo; sed præsentibus est, perpendetur.

32. In venditione & emptione causæ descendendi à communi precio esse possunt, mixta donatio, damnum emergens, lucrum cessans, periculum ne res tradatur, officium mercatoris, oportunitas acquirendi. Usura est lucrum immediatè ex mutuo proveniens non ratione damni emergentis vt in Monte pietatis, aut ex gratitudine mutuatarii, licet pro hac obligatio petatur.

EX TERTIA PARTE.

33. Vt satisfaceret pro peccatis secundum iustitiæ rigorem simpliciter necessaria fuit vnio hypostatica: opera igitur Christi abundantia & valoris infiniti, id præstitère sufficienter pro hominum & culpa (principalis originali) & pœna; non tamen ex propriè dicta iustitia commutativa.

34. Incarnatio Verbi facta est mediante vnione immediatè inter hypostasin & humanitatem, quæ vnio est modus realis, relatiuus, creatus, substantialis. Primò & propriè assumpsit naturam humanam & omnia ad eius veritatem pertinentia Persona, secundariò Deitas; & potuissent singulæ personæ singulas naturas, & tres vnâ nam assumere. Corpus & anima prius naturâ vnità, & illud mediante hac assumptum est.

35. Præter gratiam vnionis qua verè Christus sanctificatus fuit, etiã plenitudinem habitualis, sibi soli propriam habuit, eiusq; comites virtutes perfectioni Christi non repugnantes (velut est poenitentia) absque propria dispositione infusas. Caput est hominum & angelorum; ornatus omnibus donis S: Spiritus & gratis gratis datis, scientia & beatificâ & infusâ.

36. Sciuir inditâ scientiâ omnia pertinentia ad humanas scientias, singularia & supernaturalia omnia quidditatiuè; & Trinitatem quoad An est; profecit acquisitâ. Habuit ad omnia quæ voluit potentiam seu propriam seu instrumentalem; est autem hæc ad res supra naturam non aliquid intrinsecum, sed vsus passiuus, qui consistit in quadam dependentia à Deo operante.

37. Defectus quosdam corporales assumpsit non contraxit CHRIS TVS fuit physicè impeccabilis, passibilis tamen corpore & animâ. Liberè etiã quoad substantiam obseruauit præcepta Meruit sibi gloriam corporis absolutè; gratiam autem capitis; potestatem sacerdotalem, regiam, iudiciariam tantum quoad possessionem & vsum; nobis gratiam & gloriam.

38. Adoratur Christus DEVS homo vna adoratione latræ, cuius sic etiã obiectum licet non vltimatum est humanitas; at præcisè vt homo ob vnionem, & mater eius ob maternitatem hyperdulia, sancti ob propriam sanctitatem dulia, imagines itidem proportionaliter exlatræ, hyperdulia, dulia; vna & tantum simul cum prototypi adoratione, resalæ sacræ ob relationem adorandæ sunt.

39. B. Virgo concepta sine originali, maiorem quàm angeli gratiam habuit, concepit Christum in instanti, eius vera & naturalis mater. Miracula CHRIS TI non fuerunt simpliciter necessaria ad doctrinam adstruendam. Eius sudor sanguineus & mors (quam subiit ex præcepto merè positiuo & sine qua nihil meruisset) natura-

THEOLOGICAE.

tralia fuerunt: clamor validus in cruce, & aqua ex latere miraculosa.

40. Sacramentum Evangelicum est compositum morale ex re sensibili tanquam materia, & verbis tanquam forma; est signum practicum gratiæ sanctificantis à Christo institutum, & causat vt instrumentum physicum gratiam habitualem, tria etiam characterem imprimunt, qui est potentia instrumentalis modò actiua, modò passiuua ad res quasdam diuini cultus.

41. Baptismus institutus ante passionem, non fuit de necessitate medii ante sufficienter promulgatum Euangelium, vt nunc est re vel voto susceptus. In adulto requiritur ad eius valorem intentio, ad effectum autem gratiæ fides & saltem attritio, qui si fuerit impeditur, obliice per poenitentiam remoto, à baptismo præterito vt causâ morali restaurabitur.

42. In Eucharistia sacramentum tantum, sunt species, id est accidentia tantum panis & vini in quantitate vt subiecto immediato; res simul & sacramentum, corpus & sanguis Christi nec producta nec propiè adducta, sed hic constituta vt sustentent accidentia specierum; res tantum, gratiâ fideles vnies. Christus hic incapax est vitalium operationum, nec videri potest ab oculo creato, præterquam suo.

43. Quâ sacramentum prodest tantum iusto. Sacerdos dabit eam indigno intentandi mortem sine contemptu religionis. Vnam alterâque speciem præbere humani est iuris; diuini est in articulo mortis & sæpius in vita communicare: ecclesiastico quotannis communicandi præcepto satisfacit etiam indignus; alterutrum horum præceptorum omittens sacrilegus est.

44. Sacrificium est actus lætiæ, quo res permanens Deo in signum eius supremæ excellentiæ à legitimo ministro consecrata realiter immutatur; & est in noua lege sola Missa, in conseratione vtriusq; speci essentialiter consistens, à sacrificio in vltima cœna & crucis accidentaliter differens; in qua, materia oblata est Christus sub speciebus. Prodest ex opere operato tantum fidelibus, per viam impetrationis etiam infidelibus non præcis.

45. Poenitentia quâ sacramentum pro materia proxima habet actus poenitentis contritionem & confessionem peccatorum cum ordine ad satisfactionem: forma est, Ego te absoluo. Sacramentum tantum est Confessio & Absolutio: Res & sacramentum contritio: Res tantum, gratia peccatum remittens. Necessarium est necessitate medii lapsis in mortale re vel voto, saltem implicito vel virtuali.

46. Quâ virtus, pars potentialis iustitiæ commutatiuæ habet pro obiecto peccatum præteritum vt Dei offensam expiabile: præcipuus eius actus contritio formaliter est detestatio & dolor de peccato vt destruendo supra omne detestabile (attritio exit si non tam latè pateat, extra sacramentum non iustificans) cum proposito non peccandi amplius. Eius præceptum nec statim, nec festis, nec quoties peccati memoria est obligat.

47. Confessio fiet de omni mortali, non necessariò de circumstantiis notabiliter aggrauantibus, aut per interpretem & scripturam. Concessarius extra periculum mortis debet esse approbatus, & habere ordinariam vel delegentam iurisdictionem (quæ est potestas moralis absoluedi distincta ab ordine) seruare sigillum extra confessionem etiam cum ipso confessio; est tamen cum ex notitia confessionis coram eo facere quid possit.

THESES THEOLOGICAE.

48. Satisfactio fit Deo per opera pœnalia voluntaria: in sacramento aliquam imponere & acceptare sub mortali est præceptum, & habet satisfactorium fructum etiam ex opere operato. Extra sacramentum sine pœnali & externa satisfactione nemo consequitur remissionem pœnæ in hac vita, quæ tamen licet differri potest in Purgatorium.

49. Ad Confirmationis essentiam ex p. materia sufficit oleum oliuarum consecratum; & in forma essentialis est inuocatio S.S. Trinitatis. Vnctio vnus tantum partis speculatiuè potest sufficiens dici in Extrema Vnctione: Effectus huius sacramenti in forma exprimens est deprecatiue. Ordines VII. probabilius distincta sunt sacramenta: episcopatus est tantum quasi gradus sacerdotii.

50. Matrimonium quæ contractus à Deo in paradiso, quæ sacramentum à Christo. Matth. 19. institutum est; nec ij qui post baptismum matrimonium contrahunt vllatenus ab eo sacramenti rationem separare possunt siue per se, siue per procuratorem, aut literas contrahant. Si post contractum vterq; vel alteruter coniux baptizetur, probabile est opus esse renouatione seu confirmatione consensus in matrimonio, vt fiat sacramentum. Vt vnus simul plures vxores haberet, nulli vnquam licuit nisi ex diuina dispensatione.

Omnia ad maiorem Dei gloriam.

Cum facultate Superiorum.

